

ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД міста КИЄВА

01601, м. Київ, вул. К. Каменєва, 8, корп. 1

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ м. Київ

08 лютого 2012 року

10:27

Справа № 2а – 12326/11/2670

Окружний адміністративний суд міста Києва у складі колегії:
головуючого судді Аблова Є.В.,
судді Амельохіна В.В.,
судді Федорчука А.Б.,
при секретарі Мальчик І.Ю.,
за участю сторін:

представника позивача – Гука А.Р.,
представників відповідача – Глоби М.Л., Мацяки С.П.,
представника третьої особи – Шуткевича А.О.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні адміністративну справу за позовом Національного університету «Києво-Могилянська академія» до Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, за участю третьої особи Міністерства економічного розвитку і торгівлі України про зобов'язання вчинити дії, -

ВСТАНОВИВ:

Національний університет «Києво-Могилянська академія» (далі також позивач) звернувся до Окружного адміністративного суду міста Києва з позовом до Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (далі також відповідач), яким просив суд, з урахуванням поданої заяви про зміну позовних вимог від 14.09.2011 року: 1) визнати протиправними дії Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, спрямовані на скорочення (у порівнянні з 2010 роком) для Національного університету «Києво-Могилянська академія» обсягів державного замовлення на підготовку фахівців у 2011 році; 2) зобов'язати Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України встановити обсяги державного замовлення на підготовку фахівців для Національного університету «Києво-Могилянська академія» за скороченими у 2011 році напрямками підготовки на рівні обсягів 2010 року; 3) зобов'язати Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України визначити критерії, порядок та строки розміщення між вищими навчальними закладами затверджених обсягів державного замовлення на підготовку фахівців, про що видати відповідний підзаконний нормативний акт.

В судовому засіданні 01.11.2011 року залучено до участі у справі в якості третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (далі також третя особа).

Позовні вимоги обґрунтовані тим, що на думку Національного університету «Києво-Могилянська академія», дії Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, спрямовані на скорочення обсягів державного замовлення на підготовку фахівців у 2011 році в університеті є протиправними та необґрунтованими, зазначивши, що оскаржувані рішення та дії вчинені Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України без урахування права позивача на участь у прийнятті такого рішення.

У судовому засіданні представник позивача позовні вимоги підтримав повністю, просив суд задовольнити позов в повному обсязі.

2

Представники відповідача, Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, проти задоволення позовних вимог заперечили в повному обсязі з підстав їх необґрунтованості та безпідставності, зазначивши, що при формуванні обсягів державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою відповідач діяв відповідно до вимог Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб», Порядку формування та розміщення державних замовлень на поставку продукції для державних потреб і контролю за їх виконанням, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 лютого 1996 року №266.

Представник третьої особи, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України заперечив проти задоволення адміністративного позову в повному обсязі, зазначивши про його необґрунтованість та безпідставність.

В судовому засіданні представник Міністерства економічного розвитку і торгівлі України просив суд відмовити у задоволенні позовних вимог Національного університету «Києво-Могилянська академія» в повному обсязі.

Дослідивши наявні в матеріалах справи докази, оцінивши їх в сукупності, заслухавши доводи та заперечення представників сторін, третьої особи, всебічно і повно з'ясувавши всі фактичні обставини, на яких ґрунтується позов, колегія суддів вважає позовні вимоги такими, що не підлягають задоволенню з огляду на наступне.

Відповідно до ч.1 ст.12 Закону України «Про освіту» від 23.05.1991 року №1060-XII, Міністерство освіти України є центральним органом державної виконавчої влади, який здійснює керівництво у сфері освіти. Міністерство освіти України: бере участь у визначенні державної політики в галузі освіти, науки, професійної підготовки кадрів, розробляє програми розвитку освіти, державні стандарти освіти; встановлює державні стандарти знань з кожного предмета; визначає мінімальні нормативи матеріально-технічного, фінансового забезпечення навчальних закладів; здійснює навчально-методичне керівництво, контроль за дотриманням державних стандартів освіти, державне інспектування; забезпечує зв'язок із навчальними закладами, державними органами інших країн з питань, які входять до його компетенції; проводить акредитацію вищих та професійно-технічних навчальних закладів незалежно від форм власності та підпорядкування, видає їм ліцензії, сертифікати; формує і розміщує державне замовлення на підготовку спеціалістів з вищою освітою; розробляє умови прийому до навчальних закладів; забезпечує випуск підручників, посібників, методичної літератури; розробляє проекти положень про навчальні заклади, що затверджуються Кабінетом Міністрів України; організовує атестацію педагогічних і науково-педагогічних працівників щодо присвоєння їм кваліфікаційних категорій, педагогічних та вчених звань; разом з іншими міністерствами і відомствами, яким підпорядковані навчальні заклади, Міністерством освіти Автономної Республіки Крим реалізує державну політику в галузі освіти, здійснює контроль за її практичним втіленням, дотриманням актів законодавства про освіту в усіх навчальних закладах незалежно від форм власності та підпорядкування; здійснює керівництво державними навчальними закладами.

Частиною 1 статті 18 Закону України «Про вищу освіту» від 17.01.2002 року №2984-III, пунктом 4 Положення про Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, затвердженого Указом Президента України від 8 квітня 2011 року №410/2011 закріплені, зокрема, повноваження Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України у галузі освіти і науки, згідно з якими формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою є компетенцією Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Закон України «Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб» від 22.12.1995 року №493/95-ВР встановлює загальні правові та економічні засади формування, розміщення і виконання на договірній (контрактній) основі замовлень держави на поставку (закупівлю) товарів, виконання робіт, надання послуг для задоволення пріоритетних державних потреб у суб'єктів господарської діяльності України всіх форм власності.

З метою організації робіт, пов'язаних з формуванням державного замовлення, розміщенням поставок продукції для державних потреб і контролем за їх виконанням, Кабінет Міністрів України визначає і затверджує перелік державних замовників, обсяги та склад

3

державного замовлення. Порядок формування державного замовлення та пріоритетні державні потреби затверджуються Кабінетом Міністрів України (частина 2 статті 2 Закону України «Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб» від 22.12.1995 року №493/95-ВР).

Згідно з п.3 Порядку формування та розміщення державних замовлень на поставку продукції для державних потреб і контролю за їх виконанням, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 лютого 1996 року №266 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2001 року №1650) критерії, за якими формується державне замовлення, визначаються Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції за участю інших центральних органів виконавчої влади, установ, організацій - потенційних державних замовників на підставі завдань, визначених законами України, Програмою діяльності Кабінету Міністрів України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, та доводяться до потенційних державних замовників щороку до 15 червня.

Потенційні державні замовники щороку до 15 липня подають Міністерству економіки та з питань європейської інтеграції пропозиції до проекту державного замовлення на поставку продукції у натуральному та вартісному виразі відповідно до напрямів та критеріїв, визначених у пунктах 2 і 3 цього Порядку (п.4 Порядку формування та розміщення державних замовлень на поставку продукції для державних потреб і контролю за їх виконанням).

У 2010 та 2011 роках державне замовлення за напрямом «підготовка фахівців» було затверджено рішеннями Кабінету Міністрів України: постановою Кабінету Міністрів України від 14.07.2010 року №580 «Про державне замовлення на підготовку фахівців, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів (післядипломна освіта) для державних потреб у 2010 році» та постановою Кабінету Міністрів України від 29.06.2011 року №709 «Про державне замовлення на підготовку фахівців, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів (післядипломна освіта) для державних потреб у 2011 році» відповідно.

Підпунктом 34 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, затвердженого Указом Президента України від 8 квітня 2011 року №410/2011 чітко закріплено, що Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України формує щороку пропозиції та доводить до підпорядкованих навчальних закладів державне замовлення на підготовку фахівців, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів (післядипломна освіта) для державних потреб.

Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 30.06.2011 року №712 «Про державне замовлення на підготовку та випуск фахівців з вищою освітою у 2011 році» відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29 червня 2011 року №709 «Про державне замовлення на підготовку фахівців, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів (післядипломна освіта) для державних потреб у 2011 році» встановлено обсяги державного замовлення вищим навчальним закладам, що підпорядковані Міністерству освіти і науки, молоді та спорту на прийом та випуск фахівців з вищою освітою за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра у 2011 році.

Листом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 06.07.2011 році №1/9-515 «Щодо отримання обсягу державного замовлення» керівникам вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, підпорядкованих відповідачу, направлено графік отримання наказу про обсяг державного замовлення на прийом і випуск фахівців у 2011 році, згідно з яким позивач повинен був отримати зазначений наказ 07.07.2011 року. Представник Національного університету «Києво-Могилянська академія», провідний спеціаліст НМВ Рижих О.І. отримав 08.07.2011 року пакет документів, що підтверджується наявною в матеріалах справи копією витягу з журналу.

Таким чином, законодавцем чітко визначені повноваження Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України щодо самостійного розміщення та доведення до підпорядкованих навчальних закладів державного замовлення на підготовку фахівців, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів (післядипломна освіта) для державних потреб.

4

Щодо твердження позивача про неправомірне, на його думку зменшення обсягів державного замовлення на підготовку фахівців у Національному університеті «Кієво-Могилянська академія» суд вважає необхідним зазначити наступне.

При визначенні обсягів державного замовлення в умовах зменшення кількості випускників (відповідно до даних Державної служби статистики кількість випускників старшої школи у 2011 році зменшилась у порівнянні з 2010 роком на 42,1 % (з 338,4 тис. осіб до 195,8 тис. осіб), перенасиченості ринку праці фахівцями з певних спеціальностей, відповідачем зменшено обсяг прийому за галузями знань «Менеджмент і адміністрування», «Економіка і підприємництво» на 44-45%, «Журналістика та інформація», «Соціально-політичні науки», «Право» на 22-30%.

Загальне зменшення обсягів державного замовлення на підготовку бакалаврів порівняно з 2010 роком становить 20% (2010 р. – 100 767 осіб, 2011 р. – 80 660 осіб). Так, при суттєвому загальному скороченні державного замовлення для Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України у порівнянні з 2010 роком обсяг державного замовлення Львівському національному університету імені Івана Франка скорочено на 12,5%, Національному університету «Кієво-Могилянська академія» - на 19,8%, Донецькому національному університету – на 36,8%, Київському національному економічному університету імені Вадима Гетьмана – на 31,8%, Донецькому національному технічному університету – на 30,8%, Таврійському національному університету імені В.І. Вернадського – на 30,5 %, Дніпропетровському національному університету імені Олеся Гончара – на 21,3%, Харківському національному університету імені В.Н. Каразіна – на 20,8%, Національному Університету «Львівська політехніка» - на 15,4%.

Листом від 12.07.2011 року №03/1099 адресованим Міністрові освіти і науки, молоді та спорту України, Національний університет «Кієво-Могилянська академія» просив: збільшити кількість місць державного замовлення: за напрямом 6.05103 Програма інженерія (освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр») до 50 осіб; за напрямом 6.020301 Філософія (освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр») до 20 осіб; за спеціальністю 8.02030101 Філософія (освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр») до 15 осіб; дозволити здійснювати набір за державним замовленням: за спеціальністю 8.13010201 Соціальна робота (освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр») загальним обсягом 20 осіб, за спеціальністю 8.03030101 Журналістика (освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр») загальним обсягом 20 осіб.

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України листом від 15.07.2011 року №1/11-6219 «Про обсяги державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою», повідомило позивача, що як виняток, збільшує державне замовлення на денну форму навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра за напрямами підготовки 6.050103 «Програма інженерія» на 4 місця та за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра на спеціальності: 8.02030101 «Філософія» - на 10 місць; 8.13010201 «Соціальна робота» - на 15 місць.

Крім того, на підтвердження позиції відповідача щодо доцільності зменшення обсягів державного замовлення у зв'язку, зокрема, із суттєвим зменшення кількості випускників у 2011 році порівняно з 2010 роком, в матеріалах справи наявні копії листа Національного університету «Кієво-Могилянська академія» від 09.08.2011 року №01/1204, яким позивач повідомив Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, зокрема, що станом на 09.08.2011 року недовиконання обсягів державного замовлення за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра становить: за напрямом «Фізика» - 6 місць (доведений обсяг – 25 місць, подали оригінали документів – 19 осіб), за напрямом «Хімія» - 11 місць (доведений обсяг – 22 місць, подали оригінали документів – 11 осіб); від 11.08.2011 року №01/1208, яким позивач, у зв'язку з недобором, просив зменшити обсяг державного замовлення для Національного університету «Кієво-Могилянська академія» за напрямами: «Фізика» - на 7 місць, «Біологія» - на 5 місць, «Хімія» - на 1 місце.

Листом від 10.08.2011 року №1/11-7505 «Щодо державного замовлення за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра» Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, зокрема, зменшило обсяг державного замовлення позивачу за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра за напрямами: 6.040203 «Фізика» - на 5 місць; 6.040101 «Хімія» - на 11 місць; листом від 11.08.2011 року №1/11-7735 «Щодо державного замовлення за освітньо-кваліфікаційним

5

рівнем бакалавра» відповідач зменшив обсяг державного замовлення позивачу на денну форму навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра за напрямками підготовки: 6.040203 «Фізика» - на 7 місць; 6.040102 «Біологія» - на 5 місць; 6.040101 «Хімія» - на 1 місце.

Відповідно до статті 30 Закону України «Про освіту» підготовка кваліфікованих робітників, а також молодших спеціалістів, бакалаврів, спеціалістів та магістрів здійснюється за освітньо-кваліфікаційними рівнями (ступеневою освітою) згідно з відповідними освітньо-професійними програмами (пункт 1 Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 січня 1998 року №65).

Згідно п.37 Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 січня 1998 року №65 освітньо-професійна програма підготовки магістра забезпечує одночасне здобуття повної вищої освіти за спеціальністю та кваліфікації магістра на базі відповідної освітньо-професійної програми підготовки бакалавра (нормативний термін навчання визначається програмою, але не може перевищувати одного року, а для окремих спеціальностей за погодженням з Міносвіти може бути встановлено термін півтора року). Здобуття кваліфікації магістра може здійснюватися на базі відповідної освітньо-професійної програми підготовки спеціаліста (нормативний термін навчання визначається індивідуальною програмою з урахуванням академічної різниці між освітньо-професійною програмою спеціаліста та магістра, але не може перевищувати одного року). Вказані положення закріплені також в ст. 13 Закону України «Про вищу освіту» від 17.01.2002 року №2984-III.

Твердження Національного університету «Києво-Могилянська академія», що рішення щодо формування та розміщення обсягу державного замовлення вчинені відповідачем без урахування права позивача на участь у процесі прийняття рішення судом не приймається до уваги, оскільки в матеріалах справи наявна належним чином засвідчена копія листа Міністерства освіти і науки України від 06.01.2011 року №1/9-3 «Щодо формування пропозицій обсягу прийому та випуску фахівців з вищою освітою на 2011 рік», адресованого керівникам вищих навчальних закладів, підпорядкованих Міністерству освіти і науки, молоді та спорту України та пропозиції Національного університету «Києво-Могилянська академія» щодо обсягів прийому за державним замовленням у 2011 році.

Судом беруться до уваги приписи частини 2 статті 19 Конституції України, якою встановлено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до ч.3 ст.2 Кодексу адміністративного судочинства України у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони: 1) на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; 2) з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; 3) обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); 4) безсторонньо (неупереджено); 5) добросовісно; 6) розсудливо; 7) з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи несправедливій дискримінації; 8) пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); 9) з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; 10) своєчасно, тобто протягом розумного строку.

Згідно з положеннями ст.71 Кодексу адміністративного судочинства України кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених статтею 72 цього Кодексу. В адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача, якщо він заперечує проти адміністративного позову.

Враховуючи вищевикладене, колегія суддів приходять до висновку, що Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України діяло на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, з використанням повноваження з метою, з

6

якою це повноваження надано, а тому позовні вимоги Національного університету «Києво-Могилянська академія» є необґрунтованими та такими, що задоволенню не підлягають.

Відповідно до ч.2 ст.94 Кодексу адміністративного судочинства України якщо судові рішення ухвалені на користь сторони - суб'єкта владних повноважень, суд присуджує з іншої сторони всі здійснені нею документально підтверджені судові витрати, пов'язані із залученням свідків та проведенням судових експертиз.

Враховуючи вищевикладене, керуючись ст.ст. 94, 158-163 Кодексу адміністративного судочинства України суд,-

ПОСТАНОВИВ:

В задоволенні позовних вимог Національному університету «Києво-Могилянська академія» - відмовити повністю.

Постанова може бути оскаржена в апеляційному порядку шляхом подачі в Окружний адміністративний суд міста Києва апеляційної скарги на постанову протягом десяти днів з дня отримання копії постанови. Копія апеляційної скарги одночасно надсилається особою, яка її подає до Київського апеляційного адміністративного суду.

Якщо апеляційна скарга не була подана у строк, встановлений ст. 186 КАС України, постанова набирає законної сили після закінчення цього строку.

Повний текст постанови складений та підписаний колегією суддів 09.02.2012 року.

Головуючий суддя

Суддя

Суддя

Аблов Є.В.

Амельохін В.В.

Федорчук А.Б.